

”Mentaliseringsbasert gruppeterapi (MBT-G)”

Kurset arrangeres av Institutt for Mentalisering

Sted: Holbergs kurs- og konferansesenter, Oslo.

Datoer: datoer for 2026 publiseres ilt. sommeren.

Læringsmål: ”Mentaliseringsbasert gruppeterapi 2026” er i hovedsak et teknisk terapeutisk kurs. Fremste læringsmål er at deltakerne erverver seg bedre tekniske ferdigheter i MBT-G og evner å praktisere en mentaliserende holdning i grupper. Kurset inkluderer både psykoedukativ og dynamisk MBT. Andre læringsmål er teoretisk forståelse av mentalisering og allmenne prinsipper for MBT, gruppedynamikk og intersubjektivitet ved alvorlig personlighetspatologi. Det er også et mål at deltakerne lærer å anvende MBT vurderingsskala for gruppeterapi.

Arbeidsform: Deltakerantallet er 12. Det vil bli lagt stor vekt på ferdighetstrening og for dette formålet vil det bli brukt videoanalyser og rollespill.

Alle deltakerne må drive en behandling der en tilstreber mentaliseringsbasert gruppeterapi. Det trenger ikke å være en gruppe for borderlinepasienter og det trenger heller ikke å være en kombinasjonsterapi, men helst dette om det er mulig. Dersom deltakerne ønsker å søke om sertifisering som MBT gruppeterapeut, krever dette at flertallet av gruppemedlemmene har en borderlinediagnose. Alle må forplikte seg til å legge frem utdrag av terapien basert på video-opptak. Gruppene bør i god tid før kurset bearbejdes for å akseptere video-opptak. Vi minner om at terapeutene må sørge for skriftlig samtykke fra sine pasienter og eventuelt fra sin overordnede.

Litteratur:

Skal leses i sin helhet:

Karterud (2012): Manual for mentaliseringsbasert gruppeterapi. Oslo: Gyldendal

Karterud, Folmo & Kongerslev (2020): Mentaliseringsbasert terapi (MBT). Oslo: Gyldendal.

Karterud (2019): Manual for gruppekurs om personlighet og personlighetsproblemer. Oslo: Gyldendal.

Karterud (2017): Personlighet. Oslo: Gyldendal.

Karterud & Kongerslev (2018): Case formulations in mentalization-based treatment (MBT) for patients with borderline personality disorders. (artikkel)

Karterud (2019): Case formulations in mentalization-based group therapy. (artikkel)

Karterud (2018): Narsissisme, mentalisering og gruppeterapi. (artikkel).

Karterud (2018): A high-quality mentalization-based group therapy session. (artikkel)

Karterud, Folmo & Kongerslev (2019): Personality and the group matrix (artikkel)

Dessuten utdrag av:

Karterud (1999): Gruppeanalyse og dynamisk gruppepsykoterapi. Oslo: Pax forlag

Karterud, Urnes & Wilberg (2017): Personlighetspsykiatri. Oslo: Gyldendal.

Bateman & Fonagy (2019): Handbook of Mentalizing in Mental Health Practice. Washington DC: American Psychiatric Association Publishing.

Bateman & Fonagy (2016): Mentalization-based treatment for personality disorders. A practical guide. Oxford: Oxford University Press.

Forberedelser:

Før kursstart sender hver deltaker en kort redegjørelse til kursleder (wkarteru@online.no) om aktuelle gruppe, terapiens rammebetingelser samt en beskrivelse av hver pasient. Beskrivelsen av hver pasient skal være kortfattet, ikke mer enn 5-10 linjer.

Til første gang skal deltakerne ha med et utkast til en kasusformulering av en av deltakerne i gruppa. Deltakerne får tilsendt to artikler om kasusformulering som skal leses i forkant.

Deltakerne må være teoretisk forberedt slik at de kan trene på lederskap av psykopedukativ gruppeterapi. De første to gangene er det rollespill av psykoedukativ gruppeterapi, de siste seks gangene er det rollespill av dynamisk gruppeterapi. To av deltakerne spiller koterapeuter hver gang. Hver deltaker anmodes om å spille en pasient de kjenner som har borderlinetrek. Deltakerne skal holde fast ved denne karakteren gjennom hele kurset, først to ganger i psykoedukativ gruppe, og deretter seks ganger i dynamisk gruppe.

Det avtales fra gang til gang hvem som skal legge frem klinisk materiale.

Det avtales fra gang til gang hvem som skal legge frem teori.

Generell struktur:

09.00-10.30 Rollespill om psykoedukativ, senere dynamisk gruppeterapi.

10.45-11.25 Teori og videodemonstrasjon

11.30-12.15 Veiledning og undervisning basert på video, rollespill eller referat.

12.00-12.45 Lunsj

12.45-16.00 Veiledning og undervisning basert på video, rollespill eller referat.

1 gang (Struktur, allianse, terapeutens ansvar og gruppen som treningsarena for mentalisering):

Introduksjon. Presentasjonsrunde. Generelt orienterende. Om psykoedukativ gruppeterapi.

Rollespill om psykoedukativ gruppe, første møte: «Temperament og følelser».

Teori: "Holding environment", teamsamarbeid, allianse, hovedoppgave for MBT-G, eksplisitte forventninger til pasienter, terapeutens ansvar for gruppen som helhet, skriving av referat, kontinuitet og gruppesammenheng. Terapeuten som gruppens dynamiske leder. Koterapi. Forskjeller og likheter mellom psykodynamisk og mentaliseringsbasert gruppeterapi med vekt på terapeutens ansvar. Gruppen som treningsarena for mentalisering. Håndtering av gruppemøtets forskjellige faser med spesiell vekt på åpningsfasen.

Kasusbeskrivelse for pasienter i gruppeterapi.

2 gang (Turtaking, fokus på interpersonlige hendelser og terapeutens ansvar for klargjøring av interpersonlige hendelser):

Rollespill om psykoedukativ gruppe med tema «Mentalisering og mentaliserende holdning – hva er det?» (fjerde møte).

Teori: Balansert mentaliserende turtaking. Betydningen av narrativ og identifisere en scene. Fokus på interpersonlige hendelser. Ansvar for klargjøring av relevante hendelser. Hva teller som en "hendelse". Identifisering av mentaliseringssvikt. Engasjering av medlemmene i mentalisering av eksterne hendelser.

3 gang (Terapeutens ansvar for mentalisering av hendelser i gruppen. Pendling mellom der og da og her og nå):

Rollepill om dynamisk MB gruppeterapi.

Teori: Terapeutens ansvar for mentalisering av hendelser i gruppen. Pendling mellom der og da og her og nå. Ledd i MBT-G vurderingsskala: En mentaliserende holdning. Ledd 10: Engasjement, interesse og varme. Ledd 11: Utforsking, nysgjerrighet og ikke-vitende holdning. Ledd 12: Utfordring av uberettigede oppfatninger.

4 gang (Håndtering av psykisk ekvivalens og pseudomentalisering i grupper):

Rollepill om dynamisk MB gruppeterapi.

Teori: Ledd 16: Håndtering av psykisk ekvivalens i grupper. Ledd 15: Håndtering av pseudomentalisering i grupper

5 gang (Normdannelse, påskjøning av god mentalisering og regulering av spenningsnivå):

Rollepill om dynamisk MB gruppeterapi.

Teori: Ledd 8: Stimulere og bistå gruppen i diskusjoner om grupperelevante tema (spesielt normdannelse). Ledd 13. Regulering av spenningsnivå. Ledd 14: Påskjøning av god mentalisering.

6 gang (Omsorg for gruppen, håndheving av autoritet, tilknytning og fokus på følelser):

Rollepill om dynamisk MB gruppeterapi.

Teori: Ledd 6: Omsorg for gruppen og hvert enkelt medlem. Ledd 7: Håndheving av autoritet. Om å knytte seg til gruppen. Ledd 17: Fokus på følelser. Ledd 18: Stopp og spol tilbake.

7 gang (Håndtering av overføring og motoverføring og skåring av video-sekvens):

Rollepill om dynamisk MB gruppeterapi.

Teori: Ledd 19: Fokus på forholdet mellom terapeuter og pasienter. Håndtering av overføring og motoverføring
Skåring av video-sekvens i henhold til MB vurderingsskala for grupper

8 gang ("Constructing and mentalizing the matrix" og skåring av video-sekvens):

Rollepill om dynamisk MB gruppeterapi.

Teori: Om matrixbegrepet i gruppeanalysen og dets forhold til mentaliseringsteori og en mentaliserende praksis.

Skåring av video-sekvens i henhold til MB vurderingsskala for grupper.